

РВЭЗЭ КОММУНИСТ

Кажнэ пионьэр отрядлан сай вожатыйым

ВЛКСМ-н Х Сйэздшэ пунчалы: „вожатый - шамычым ойрымаш, пентгидемдымаш да квалификацияштым нолдымаш пионьэр отряд-шамычын пашаштым, октябрь-шамыч кокласэ пашам сайемдымаштэ ончыкыжат рэшайуший условий лийын кодош. Пионьэр отряд - шамычым вуйлатымаштэ педагогик основным шинчышэ, физкультурным йоратышэ, литературным, техникым шинчышэ, шкеныштын личнэ примырышт дэнэ йоча-шамычлан поведенье образцын ончыкышэ ончык комсомол-шамыч шогышаш ултыт“.

Пионьэр вожатый-шамычым ойрымо да пентгидемдымэ нэргэн ВЛКСМ Центральнэ Комитетын, указанным шуктышашлан, кенгэж тылазылаштэ вожатый-шамычым ойрен, у тунемме ий тунгалтыш кэчылан чыла пионьэр отрядланат эн сай вожатый-шамычым ситарен шукташ ВЛКСМ Обком чыла райком-шамычым шижтарен ыльэ. Тутэ гынат йужо райком-шамыч вожатый-шамыч ойрымо дэн пентгидемдымэ пашам путырак начар ыштэныт. Садын дэнэ у тунемме ий тунгалмэ жаплан Морко районушто 18 пионьэр отряд, Торйал районушто 8 отряд, Мари-Турек районушто 4 отряд, Йошкар-Ола районушто 5 отряд, Косолапово районушто 3 отряд вожатый дэч посна кодыныт.

Тыжэ раш, ончыкымо районласэ район комсомол комитет - шамычын секретарышт, пионьэр отряд-шамычын вуйлатышышт пионьэр - шамычым воспитателымаштэ партийн комсомол умбакэ пыштымо кугу ответственностьм шижын огыт шого. Икшы-вэ-шамычым воспитателымаштэ пионьэр организацин вийжым огыт аклэ.

Тиде путырак кугу ситидымашым чыташ ок лий. Кызтак кажнэ отрядыштат вожатый лийман. Лумлан гына огыл, политик шотышто вийан, ВЛКСМ Х Сйэзд пунчалын требованьжым турсак шуктен кертше вожатыйым ойрен шогалтен пентгидемдымэ кылэ. Мемнан йоча-шамычын политический, научнэ, ылыш гыч пумо чыла йодыштыланат кылэшаш мутым пуэн кертше вожатый кылэш.

Посна райкомол - шамыч тышкэ огыт ончал, вожатыйым лумлан гына ойрат. Вожатыйлан ойрымо йен пумо кугу пашам шуктен кертшаш альэ унэ, тидым ушыш шагаланалт. Пентгидемдымэ годым нуным бурошкэат огыт уж. Тидын дэнэ кодшо тунемме ийыште Кумыжйал пелэ кыдалаш школ пелэнсэ пионьэр отрядыште (Морко район) пионьэр вожатыйлан беспартийный Домрачев шоген. Пионьэр вожатыйлан пентгидемдымэ дэч ончыкэ тудо комсомол радам гыч лукталтын. Звонига районуштат пионьэр отрядым беспартийный йен „вуйлатын“. Нивэ факт-шамыч пионьэр пашаш бэответственнэ ончымо нэргэн ойлат.

Йужо район комсомол организацилаштэ пионьэр пашайен-шамыч коклаштэ вэс йонгылышым лупшалташ уло. Нымогай основанье дэч посна, Йоласал райкомын пионьэр отрядым вуйлатышэ Алыков пионьэр активым уэш сайлаш тунгалмэ ыльэ. Йужо организациште уэш сайлымашым эртарымкэ вэлэ пашаш кылэшым пажаш шоват. Садын дэнэ, у тунемме ий тунгалмылан 10 кэчэ эртен гынат, йа-тыр школлаштэ пионьэр сбор эртаралтын огыл, отряд советат-погынен огыл.

Школлаштэ пионьэр пашам нигунамсэ дэчат кышкы нолталаш кылэш. Пионьэр пашам сай ыштымаш воспитаньштэ рудб верым налэш. Пионьэр-шамыч чыла тунемме - шамычланат сай примырым ончыкышаш ултыт. Пырдыж газетым луктын шогымаш, тунеммын качествыжэ вэрч соцсоревнованьым организаватлымаш—пионьэр организацин пашажэ. Пионьэр-шамыч кружок пашам вийандышаш ултыт.

Пионьэр дэн школьные-шамычым воспитателымаш комсомолын ик эн ответственнэ пашажэ. Нуным коммунист шылдышэн воспитателаш, партийлан мучашдымаш преданнэ, тушманым эрэк ужын моштын ышташ мемнан задаче.

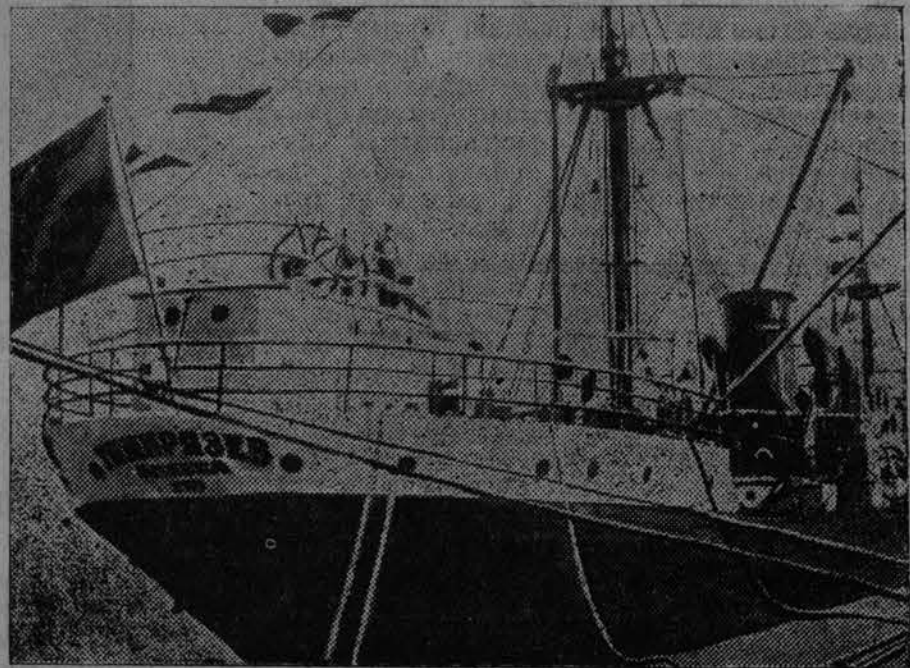
Пионьэр пашам качествыжэ вэрч кучадалмаштэ вожатый—рэшайуший йен. Кажнэ отрядыштат вожатыйлан эн сай комсомол-цын ойрман.

Моды нальэ

„Венера“ колоз член (Парангэ район) Аксубин Оска „Кокымшо вичийашын ылынышэ выпуск“ 100 тэнгеш облигаце дэде 150 тэнгеш моды нальэ.

Модын нальэ оксажэ дэнэ „СССР обороно пентгидемдымэ зайомлан“ подпискыжэ почэш турсак тулыш.

Шуматов Н. Ш.

Сурэтыштэ: Фашист пират-шамычын вуд йумак волтен колтымо „Тимерязев“ совет теплоход.

Фашист пират-шамычым сорлыклаш

СССР правительствэ Италий правительствылан протэст нотым пуэн

Кардифа гыч Порт-Сан-Же ойлалтэш:

„Тимерязев“ советский судном, Мариуполь гыч Сеттыш осфальтлан пекным нангайшэ „Благоев“ советский судном итальян фашист пират-шамычын вуд-йумак волтен колдымышт дэнэ, СССР-н Италийсэ посольствыжэ, СССР правительствын кыштымжэ почэш, тений 6 сентябрыште Италийн иностраннэ паша министржэ Чинаолан протэст нотым пуэн. Тудо итальян судно-шамычын тыгай нападенышт тунымбал правам, сар ыштыдымэ нэргэн 1933 ий 2 сентябрыште СССР дэн Италий кокласэ пактым пэш чот пудыртылмаш дийэш манын ончыкта.

Совет правительствэ лум дэнэ тудын кыштымжэ почэш СССР Посольство итальян правительствылан эн решительнэ протэстым увертарен.

СССР флаг дэнэ коштыпо торговой судно-шамыч шотышто итальян войннэ-тангыз вийн агрессивнэ действиижэ-шамычын политический да материальнэ последствийжылан мут кучымашым СССР правительствэ пүтнэжэ итальян правительствэ умбакэ пышта.

Тыгай агрессивным ончыкпо йоршынак пытараш да тиде акт дэнэ Совет Ушемлан лийше энгекым, тугак ончыкымо судно-шамычын морякыштылан альэ нуным йешыштылан лийше энгекым турисак пёртылташ СССР правительствэ СССР Посольством уполномочитлен. Ончыкымо агрессивный действииштэ титакан-шамычым примыренэ наказатлыкташ тугак Посольство уполномочитлаштын“.

Фашист пират-шамыч орэныт

Совет торговый теплоход-шамычым—„Тимерязевым“, „Благоевым“ вудйумак пуртен колтен фашист кашак адакат пэш кугу преступленьым ыштышт. Фашист пират-шамыч орэныт.

170 миллионан совет калыкын шыдешкымыжэ путырак кугу. Мемнан мирный теплоход шамычын керылтше, мемнан граждан-шамычын ылышышкышт керылтше тушман-шамычын сорлыклаш чумыр совет калык трэбытла. Тургоч осалланаш тунгалшэ пират кашакым порадкыш шимдыман.

Мемнан эл пемэр калык „Комсомол“ теплоходым пуртен колтымо нэргенат альэ тачысэ гайак шарна. Тудын командыжэ кызтат фашист пленыштэ тунчыгэн яла. Кугу куатан Йошкар Армиан да славно Йошкар флотан кугу социалистический эл шкенжын кровный интересыжэ керылташ ныгунамат эрыкым ок пу.

Мэ тушман фашист кашакын осалланымштылан шкенан бдительностьман вийандымаш дэнэ вашмутым пуэна. Фашист пират кашаклан полшышо вредитель кашакын кодшыштым йоршынак кулэн луктына. Партий дэн правительствын первой ужмышт почешак, шкенан родиннам аралаш чыланат ик йен самын шогалына.

Мемнан войннэ флотнам вийандаш мэ пэл кэчаш пашадарнам пуэна.

(ВЛКСМ Обком пелэнсэ комсомол организацин пунчалжэ гыч).

Мемнан шыдына!

Мемнан „Тимерязев“ дэн „Благоев“ теплоход-шамычнам фашист пират кашакын вуд йумак пуртен колтымышт нэргэн уверымналмэ, мэ, Музыкальнэ-театральнэ училищыште тунемме дэн тунемме-шамыч орышо фашист кашаклан пэш чот шыдешкышна. Герман дэн итальян фашист кашак сарым ылыжышашлан эрэк про-вокацын ыштылт. Нуным

орымышт тургоч ташлен. Нуным пэш пентгидын сорлыклаш мэ совет правительствэ дэч йодына.

Вудйумак пурэн кайше теплоход-шамыч олмэш совет калык 10 дэнэ у, адакат куатлырак теплоходым ышта. Тиде фондыв тунгышэ - шамыч кэчаш пашадарыштым, тунемме-шамыч кэчаш стипенди-йыштым ойраш пунчалыныт.

М. Потапов.

Горкомолын пашажым чот критиковатлышт

7-10 сентябрыште Йошкар-Ола комсомол организацын VIII-ше конференцияжэ эртыш. Горкомолын отчет докладше почеш прэнийште 44 йаг ойлыш.

Орликов йолташ шкэ отчет докладшыжэ организацыште улшо ситыдымаш-шамычым веле ончыктыш. Моло организацышамыч тунгыктышо сай примэрне организаце да ончык комсомолец-шамычым ыш ойло.

Горкомол комсомолышто шогыдымо рвэзэ-шамыч дэне пашам йалтак ситыдымын ыштэн, сандэнак комсомолышко кок ий жапыште 356 йагым, а 1937 ийыште 105 йагым веле пуртэн. Молодож-шамыч дэне конференце, погынымаш эртармаш, лекций, бэсэде организоватлымаш лийеден огыл. Учебне завэдыньелаште (Марпединститут, чодра институт, музыкальнэ театральнэ училище) молодожым комсомолыш шупшо пашам акыде, брдыжэш кодыныт.

Партий радамаш сай комсомолец-шамычым пурташ йамдылмашта паша самотыкышто лийын. Партийыш пураш 19 комсомолецлан веле рекомэндацым пумо. Рекомэндаце пумашта рекомэндоватлымэ комсомолецым сайын пален налмаш лийын огыл. Тэвэ политик бдительность йомдарше, осовавиаким организацыште тушманшамычын пашаштым "уждымо" Смирновым ВКП(б) кандидатыш пураш Горкомол буро рекомэндоватлен.

Калык тушман-шамыч дэне вучедалмашкэ комсомол организацын горкомол ситыдымын упэн. МАССР ОНО, Исполком, осовавиаким организацылаште комсомолец-шамыч тушманым эрыктымаште пэш шагал пашам ыштат. Осовавиаким республик совет пеленсэ организацыште йатыр жап годым Щербак (Аэроклуб инструктор) шогэн, тудо пүтын пашажым вредительствэ корно дэне ыштэн, учлот-шамыч коклаште разлагатлен. Тиде вредительством жапыштак комсомол организаце разоблачитлен огыл.

МАССР ОНО пеленсэ организацыште комсомолец-шамыч политик шотышто нүшкэ лийыныт, тушманым "ужын" огытыл, ончыкшат ОНО аппарат

гыч тушманым вожгэак кулаш выводым ыштэн огытыл.

Комитет секретарь Моейсейев йолташ йатыр жап годым тушман Волков дэне пашам пырлыа ыштэн илен гынат, тудын дэке шкэ отношэныжым ни-гуштат ойлен огыл да ВЛКСМ Горкомат ок трэбытлэ,—манын выступатлышэ-шамыч ойлышт.

—Радиокомитатыште тушманым вожшо эшэат уло,—манэш Григорьев йолташ, тусто Краснов могырым критик пызырмаш койэш. Критиковатлымала-нак кбра комсомолка Ооколовам Краснов паша гыч луктын. Комсорг Лебедев тушманым вожым кычалаш пажын огыл.

ВЛКСМ Горком могырым политик воспитаным пүтырак душындым вуйлатымым выступатлышэ-шамыч поснак пэнтгыдын ончыктышт. Горкомол политучобо отдал вуйлатышэ Малинин йолташ шкэ пашажым пүтырак начар ыштэн. Тудо политучобо дэне цифрым погэн канцелярыште шинчэн жапым эртарэн. Малинин дэч сай вуйлатымашым Горкомол буроат, Обкомлат трэбытлен огытыл.

Горкомол пионьер пашам кўлын вуйлатэн огыл. Иужо пионьер отрядлаште вожатый-шамыч формальнэ веле шотдалтыт. Иужо отрядыште пионьер-шамыч вожатыйым огыт палэ, Горкомол вожатый-шамыч дэч пашам трэбытлен огыл. 20 отрядыште кызат вожатый-шамыч укэ. Оласэ йоча-шамыч дэне кенгэж каникулым пэш томам организоватлымэ ыльэ, республик лагерыште 130 пионьер-вэлэ канэн. Тиде факт-шамыч Горкомол буро да секретарь Орликов йолташ могырым пионьер пашам брдыжкэ шўкалым ончыкта, манын Иванов, Мамкина да моло йолташ-шамычат ойлышт.

—Горкомол шкэ органжэ "Рвэзэ Коммунист" газетлан полшэн огыл. Газетын пашаштыжэ йатыр ситыдымаш уло. Тудо йунок-шамыч дэне кылым ситыдымын куча,—манэш Щербак йолташ.

Закрүтэ (тайнэ) йўклымаш дэне конференце 35 йаг дэне ВЛКСМ горкомым, 5 йаг дэне рэвиз комиссым да область конференцыш делегат-шамычым сайлыш.

ВЛКСМ Горком бурон у составшэ

Тэпгэчэ ВЛКСМ горкомын пэрвой плэнуажэ эртыш. Плэну ВЛКСМ Горком бурон у составышкыжэ шым йагым: МЭЛЭДИН (комшкол), ЛАРИОНОВ (ПЛТИ), ВЭДЭРНИКОВА (пионэр пдрт), КРОТОВ (комшкол), МЭРКУЛОВ (пэди институт), РОЛЛЭ ВКП(б)

Горком, СПЭРАНСКИЙ ("Марпавда") йолташ шамычым сайлыш.

ВЛКСМ Горком секретарьлан МЭЛЭДИН, политучобо отдал вуйлатышылан ЛАРИОНОВ, пионэр отдал вуйлатышылан ВЭДЭРНИКОВА йолташ-шамыч пэнтгыдэмдалтыныт.

Сүрэтыштэ: Йошкар-Ола призывной пунктышто йошкар пусагышто призывник-шамыч газэтым лудыт.

ЙОШКАР АРМИЙЫШ ПРИЗЫВАТЛАЛТШЭ-ШАМЫЧ ОЙЛАТ

Пэлэдшэ родиннам аралаш кайэм

Фашист пират, шакшэ-шамычын "Тимирязев" дэн "Благов" совет тапход-шамычым вуд йўмак волтэн колтымаштан пэш чот шыдэшкымым каласэм. Нуно шакшэ тушман-шамыч мэмнан пэлэдшэ совет элнам ужмышт ок шу. пўыштым пурны илат. Нуно угычын пашазэ дэн кресанькын вўрыштым йоктарынэшт, тўныам шэлэдынэшт. Эв ончычак мэмнан совет эл ваштарэш сарым тарватынэшт. Но тидым нунылан ышташ эрыкым огына пу. Ышкэнан пэлэдшэ

родиннам шинча сортала аралэн шогэна.

Кажнэ часыште, кажнэ минутышто фашизм, орышамычлан отпорым пуаш мэмнан Йошкар армияна йамдэ. Мыйат тугак йамдэ улам.

8-сентябрыште мыйым Йошкар Армиийыш приниматленыт. Тиде кэчэ мыйым ўмырыштем эв куанымэ кэчэм. Йошкар Армиийыш кайаш мый эрэ йамдылалт шогышым. Тазалыкэм аралышым, кум оборонно значок-шамычлан нормым пұшым. Кызыт мыйым

онгыштэм "Ворошиловский стрелок", ГТО да ГСО значок.

Йошкар Армиийыш каймэшкэм ожнысо сэмьин йўны, мурэн ом кошт. Колхозышто пашам эшэ чот ышташ пажам.

Тыгай эрык, пийалан илыш молодожлан лач мэмнан совет элыште гына. Ышкэнан йбратымэ родиннам аралаш куанэн кайэм.

Йошкар Армиийыш
призыватлалтышэ.
Талайэв П. И.

Йошкар-Ола район,
Молотов лўм колхоз.

Талэ бойэц лийам

Йошкар Армиийыш логалаш мыйым ик тўн шоньмашэм ыльэ. Шоньмэм шуктышым. 8-ше сентябрыште Йошкар-Ола призывкомиссэ коч шкэ тазалыкэм ончыктэн лектым. Мыйым кавальер частыш налыч. Тидлан уло шўмэм дэне куанышым. Кузэ от куанэ? Мый вэт ышкэнан пэлэдшэ, шочмо элнам аралаш кайэм. Мэмнан совет элнам тушман фашист, пират-шамыч эрэ каргаш шонэн илат. "Тимирязев" дэн "Благов"

тапход-шамычым вўдыш волтэн колтэнныт. Нинэ йаулыклянышэ шакшэ тушман кашаклан мый пэш чот шыдэшкэнэм. Нуно кэрэк кунар осалланышт веле мэмнан пэнтгыдэ совет элнам садыгак лўдыктэн огыт кэрт.

Мый тэний колхозыштына эв талэ стахановец улам. Ты мартэн 300 трудодэныш шуктэнэм. Тўредмэ годым кэчаш нормым 180—200 процент мартэ тэмэн толым. Садланак кол-

хоз правлэньэ тэний кок кана прэмивайэн.

Йошкар Армиийыш лектын каймэшкэм колхозышто пашам эшэ чот ышташ тўнадам.

Ышкэмын политик дэн общеобразовательнэ шиньмашэм нўлташ тыршэм. Мый талэ бойэц лийам.

Йошкар Армиийыш
призыватлалтышэ.
Грачов А. И.

Йошкар-Ола район,
"Серп и молот" колхоз

Совет вўдэш йапонийын вооружонно катэржым кучымо

5 сентябрыште 14 часат 15 минутышто мэмнан доэрово службышто улшо пограничнэ корабль-шамыч Фуругальм остров дэн Тўмэнь Ула энэр агыште сэр дэч 2 чырык миль совет вўдышто йакорышто шогышо "Осака-Мару" йапон вооружонно катэрым кучэныт. Катэрыште станково пулемот, винтовко-шамыч, револьвер да войнэнэ снарьажэньэ муалтына. Катэр командыште 13 йапо-нэц да 3 корейэц уло, тудым йапо-нэц Маида командоватлен. Экипаж составыште руш йылмэ гыч кусарышэ уло. Пэрвой йодыштво годым капитан дэн пэрводчик тыгэ ончыктэныт: катэрым мэмнан вўдыш корейышта улшо йапон генерал губерна-

торство пуйто корейысэ кол кучышо судна-шамычын пашаштым контролироватлаш да нуным совет территориальнэ вўдыш пурымэ дэч корандаш колталтын. Капитаныштыгэ ойлымжы очныччынак огыл. "Осака-Мару" шогымо районыштак лу дэне кол кучышо корей дэн йапон суда-шамычым ужмо. тидын годымак йужышт "Осака-Мару" шогымо дэчат липнэ шогэныт.

Тышкэ ончалаш кўлэш: тэний кол кучышо йапон шхун дэн катэр шамыч совет вўдыш закондынын массово пурымаш койэш. Тунг шотышто нуно тугай районыш пурат, кушто кол кучымаште кўлэш-лыкшат укэ. Тышэч тыгэ

лектэш: кол кучышо йапон шхун-шамычын тыгэ массово пурэн шогымышт кол кучымаште огыл. Мэмнан орган-шамыч ик мыйнар шхунжым кучэныт. Следствий ышталтэш. Нунын капитанышт судыш пуалтыт. (ТАСС).

ВЦИК прэзидиумышто

Горький область, Васильевский район партийнэ дэн совет организацышамычын—пашазэ илымэ Васильевэ посёлокем Чкаловск посёлок, Васильевский районын—Чкаловский район манын лўмдаш йодмыштым Пўтынэ Россий Центральнэ Исполнительнэ Комитет прэзидиум шукташ пунчалын.

Самырык стахановэц-шамыч сорэвнованыш ушныза!

Стахановла да ударнэ ыштымэ пашалан наградитлалтшэ Ленинград комсомолэц-орденоносэц шамычын обрацэнышт гыч

Шэргэ йолташ-шамыч

У обществянаэ стройим, илышын у формажым, йэн-шамыч коклаштэ у взаим-отношэным пэнтгыдэмдышэ Кугу Октябры революцыйн колымшо идалыкышкыжэ мэмнан кажнэ кэчэ липшэм-дэн шогэ.

Кажнэ самырык гражда-нин, шкэ родинжын патри-отшо шкэ дэчшэ йодшаш: кугу идалыкым мый мо дэнэ ознаменоватлэм, шкэ отэчэствын чапшым да куатшым кугэмдышашлан да шукэмдышашлан мый мом ыштышаш улам, мыйым тыршэн ончэн кушты-шо элэмлан мый мом кон-дэм.

Мэмнан элым мо пайдара да сэгаш лийдымым ышта? Эн ончычак, мэмнан паша-на, стахановэц-шамычын пашашт.

Пятартыш кок ийыште мэмнан озанлыкнан ончыко каймаштыжэ стахановэц-шамычын рольшт пэш кугу лийын. Садланак ка-лык тушман шамыч мэмнан стахановэц-шамычын чытэн огыт кэрт, сандэнак фа-шизмн тарыжэ-шамыч стахановский движэнылан мөшайаш тыршат.

Стахановский движэным шарышашлан мө альэ йо-ным тичмашын кучылтын огына ул, тидым мө вигак каласынаш улына. Мө ви-так, пучынак каласына: шуко комсомол организа-шамыч пятартыш жапыш-тэ стахановский движэны-нэргэн мондэныт, стахан-овэц-шамыч нэргэн тырш-нын чарвэныт.

Мө, ударнэ стахановский пашалан орден дэнэ на-

градитлалтшэ комсомолэц-шамыч, Кугу Октябры ре-волюцыйн колымшо ида-лыкшэ лүмэш шонго па-шазэ-шамыч дэнэ пырла самырык стахановэц-ша-мычын сорэвнованыш-тым тунгалаш ўжына. Мэм-нан ойна тышкэ мийа.

Комсомол группо-шамыч-лан кажнэ самырык произ-водственникымат сорэвно-ваныште участвоватлаш шупшыш шукташ. Ышкэ-нан паша опытна гыч мө шинчэна, сорэвнованын сө-нгымашыжэ—эрэ умылта-рэн шогымаштэ. Садын дэ-нэ, пашам тыгэ организо-ватлаш кўлэш, сорэвнов-анын итогшым завод моло-дэж кажнэ куд кэчэ ву-йэш палэн налжэ. Октя-брын колымшо идалык-ным молодэж могай произ-водственнэ ончыктыш дэнэ вашлийэш, бўллэтэнылаш-тэ, газетлаштэ, плакатлаш-тэ чумыр организацылан кумдан увэртарыза.

Стахановэц улдымо-шамычым эн сай стахановэц-шамычын шэфыш налмышт могай кугу рэзулътатым пуэн, шкэнан опытна гыч мө шинчэна. Тидэ практик шкэнжым путырак сайын оправдатлыш, а кызыт ту-до мондалтын. Мө тыгай ойым лугтына: кажнэ ста-хановэц стахановэц улды-мо шкэ покшуджым, смөн-шивишым шэфыш налжэ. Угычын, ожнысо дэч кугу вий дэнэ, опыт кусарымым шараш! Эн сай стахановэц-шамыч стахановэц улдымо-шамычлан шкэ опытыштым пуышт манын, ожнысо са-мынак молодэжым профес-сий шот дэнэ чумыраш кў-лэш.

Старший пашазэ, мастер, инженер-шамычын опытыш-тым посна чот кучылташ кўлэш.

Самырык мастер, инже-нер-шамычым мө поснак ўжына. Кызыт, Октябрын идалыкшэ ончылно нунын долгышт,—самырык у ста-хановэц кад р-шамычым воспитатлымаштэ кугу вий дэнэ пашам ышташ.

Комсомол организа-шамычэ социалистический, сознатэлыне ончымым, вос-питатла. Производствышто шкэ члэнышт дисципли-ным пудыртат гыч, ик ком-сомольский группат нуным ончалдэ кодын ок кэрт. Шарнаш кўлэш, стахан-овэц-шамычым воспитатлы-маш пэнтгыдэ паша дис-циплинэ вэрч кучэдалмаш гыч тунгалаш.

Вредительствын послэд-ствийжым пытарышаш вэрч кучэдалмаштэ комсомол организацын рольжым нёл-таш кўлэш. Нэрыдымэ бдитэлыность, эскерымаш, калык тушман-шамычым муын, шалатэн моштымаш самырык стахановэцын пер-вой качэствыжэ лийман.

Мэмнан „куштылго ка-валерист“ шамыч ала мо-лан пятартыш жапыште огыт шокто, стахановский движэным шарымаштэ ста-хановэц-шамычлан мөшай-шэ ваштарэш кучэдалаш полшымышт ок кой. „Куш-тылго кавалерий“ отряд-шамыч пашашкэ энэргич-нэ пизжаш улыт.

Мө кугу пролетар рево-люцыйн XX идалыкшым стахановский движэны дэн социалист сорэвнованын нёлдалмэ дэнэ ознаменов-лаш ўжына.

СССР УШЭМ ЦИК-ыштэ

ССР Ушэм Центральнэ Исполнительнэ Комитэт па-шам ыштэн кэртдымылан И. Е. Лубимовым ССР Ушэм куштылго промыш-ленность Калык Комиссар пост гыч, И. Г. Йеромин дэн Н. Г. Мышков йолташ-шамычым куштылго про-мышленность Калык Ко-миссар заместитэль пост гыч корандэн.

ССР Ушэм Центральнэ Исполнительнэ Комитэт

В. И. Шестаков йолташым ССР Ушэм куштылго про-мышленность Калык Ко-миссарлан, М. С. Ситытов йолташым, ССР Ушэм куштылго промышленность Калык Комиссарын первой заместитэлыжылан, да Г. А. Мальавиным ССР Ушэм куштылго промышлен-ность Калык Комиссарын заместитэлыжылан шогал-тэн.

(ТАСС).

Колхоз, колхозник да йэдиноличник озанлык-ша-мыч ўмбач кодшо ийлэсэ парэнгэ поставкэ дэн

натурплатэ нэдоимкым кудалтымэ нэргэн
Марий АССР Исполнительнэ Комитэт
прэзидиумын 1937 ий 4 сэнтэбрыштэ
пунчалмыжэ

Марий АССР Исполнительнэ Комитэт прэзидиум пунчалэш:

1. Кодшо ийлаштэ парэнтгым государствылан обэза-тэлыне пушаш да МТС-лан натурплатэ тўлшаш нэдоим-кым республикысэ чыла районлаштат колхоз, колхозник да йэдиноличник озанлык-шамыч ўмбач кудалташ.

2. Тидэ льготым республикысэ кажнэ районушто колхоз, колхозник да йэдиноличник озанлык-шамыч дэк шукташ Сэргэйэв йолташлан (Уполкомзаг СНК) шўдаш.

Марий АССР Исполнительнэ комитэт
прэдсэдатель—АНДРЭЙЭВ.

Марий АССР Исполнительнэ комитэт
сэкретарь—АЛЬШИНСКИЙ.

Курс йатыр шинчымашым пуа

Промартэль дэн пром-колхоз-шамычлан культур-ник-шамычым йамдылаш Марпросойуз 14 августыш-то курсым почо. Курсышто 20 йэн тунэмэш, нунын кокла гыч 15 комсомолэц-шамыч улыт.

Курсышто луаткок тўр-лб предмет-шамыч тунык-талтыт, нунын коклаштэ: партийн историйжэ, тў-нхамбал положэныэ, ленин-ский кооперативный план, агитаций да пропаганда, молат.

Тунэмшэ-шамыч Иурич маркожтрэст пашазэ-шамы-чын писемаштым лончылэ-ныт да тудын почэш, ту-нэмшын качэствыжэ вэрч кучэдалаш ваш-ваш сорэ-нованыэ договорым ыштэ-ныт.

Курсант-шамыч сылнэмут литературым, газет-журнал-шамычым лудыт, тўшкан кинош ёкоштыт. Тылызылаи кок кана пырдыж газетым лугтын шогэна.

Курс мыланна йатыр шинчымашым пуа.

Калич Ивук.

КИТАИ КАЛЫК ВАШТАРЭШ ИАПОНИИЫН САРЖЭ

Ынде ик мынбар тылзэ лийэш йапон импэриалист-шамыч Китайыште уграбит-лышэ сарым ыштат. Сэвэр-нэ Китай территорияштытэ да Шанхай олаште кугу кучэдалаш талышнэн шогэ. Йапон войска-шамыч Китайын дравний Бэйпин столицыжым да тэныз порт Тяньцзиньным шупшыш на-лыныт. 13 август гыч тў-налын Шанхайн урэм-лаштыжэ пэш чот крэдал-маш кайа. Пёрт-шамычын лэвэдышашкышт пулэм-бэтым шындылмэ, чэрдак дэн окна-шамыч гыч снайпер командэ-шамыч лўлдыт. Ки-тай войска, студэнт дэн пашазэ-шамыч отряд каж-нэ пёрт вэрч пэш чот ку-чэдалашт. Пэхото десантым волтышо, авиаций да танк шамычым ходыш колтышо йапонэц-шамыч китай вой-ска-шамычын пэш чот ваш-тарэш шогымыштым ваш лийыныт. Кок могыржат

подкэрэплэнынм кондэн шогат. Йапонэц-шамыч 15 тў-жэм йэнган десантым йэша-рэн кондаш йамдылалтыт. Китай командоважэ Кита-йын йужно дэн западнэ районла гычшэ Шанхайнш ик мынбар дивизийым кон-да. Войскам чумырымаш адакат кумдарак фронт дэ-нэ, эша чот крэдалмаш лийшашым ончыкта. Сэ-вэрнэ Китайыштат тыгак лийын шогэ. Йапон вой-скашты 100 тўжэм утла йэн уло, кызытат кугэм шогэ.

Сэвэрнэ Китайыш йапон импэриалист капакым мо шупшэш? Тидэ йодышлан вашмут пуаш Китайын сэ-вэрнэ ужашыжын страте-гический дэн экономиче-ский положэныжым кўчы-кын каласаш кўлэш. Сэ-вэрнэ Китай Йапоний тер-риторий дэч кум кана ку-гу. Тушто 82 миллион ут-ла йэн ила. Сэвэрнэ Ки-

тайыште Хэбэй, Шаньдунь, Шаньси, Чахар да Суйуань провинций-шамыч улыт. Чахар дэн Суйунь провин-ций-шамыч Монгол Калык Республика границэ восте-нэ улыт, нуно Йапонийлан Монгол Калык Республика ўмбак кэрылташ плацдар-мэ лиын кэрыт. Нивэ кок провинций-шамычак Бэйпин дэн Тяньцзиньным кўртнэб корно лийн дэнэ ушэн шогат. Нунышт Мукдэным (Манчжурий) кўртнэб кор-но дэнэ ушат. Тыгэрак йа-пон импэриалист-шамычын ойышт почэш Сэвэрнэ Ки-тайым шупшыш налмаш Монгол Калык Республика дэн ССР Ушэм ўмбак кэ-рылташ полша. Йапон ми-литарист-шамычын шотлы-мышт почэш, Сэвэрнэ Ки-тайым сар жапыште сыро дэн продовольственнэ базы-лан кучылташ лийэш. Сэ-вэрнэ Китайыште мландэ обработлымэ площадь 20

миллион гэктарыш шўэш. Чумыр Китайын обработ-лымэ мландыжэ гыч 30 процентым налэш. Хэбэй дэн Шаньдунэ провинци-йыште идалык жапыште шурно кок кана погалтэш.

Көнгэжым хлопком, та-рым, майсым, гаольаным, а тэлым шыдаг дэн шо-жым ўдат. Моло провин-цийлаштэ йапонэц-шамыч шыл дэн шёр продуктым да адак мөжым налаш по-нат. Сэвэрнэ Китай Кита-йын чумыр погымо хло-покшо гыч 34 процентым пуа. Сэвэрнэ Китайым йа-пон колонийышкэ савыры-мэк, Йапон текстильнэ фа-брикаш-шамыч тужак шкэныштын хлопковой ба-зыштым ыштэн, америк дэн индий хлопок шуп-шыктым чарнаш лийэш, манын ўшанат.

Йапон промышленник-шамычын тэмдымыла ончы-мыштым тыгавак полэ-нэ ископаэмын кугу за-пасшэ шупшэш. Чумыр Китайын шўй запасшэ гыч 53 процентшэ Сэвэрнэ Ки-тайыште. Китайыште лук-мо 19 миллион тон шўй

гыч 12 миллион тонжэ Сэ-вэрнэ Китайыште лугтал-тэш. Кўртнэб руда запасат кугу. Чумыр Китайыште лукмо кугыт гыч 50 про-цент—Сэвэрнэ Китайыште.

Йапон импэриализмын толымо планыштыжэ тў-нбаштэ ик кугу олалан шотлалтшэ, 3 миллионат 500 тўжэм йэнган Шанхай ола рўдб вэрым налэш. Шанхай гыч Шанхай-Нан-кин кўртнэб корно эрта. Тўдо Шанхайым Нанкин дэнэ да Лукоу-Тяньцзинь кўртнэб корно гыч Сэвэр-нэ Китайым уша. Вэс кўрт-нэб корно Шанхайым тэ-ныз востэныэ полан Чжэн-цзэн провинций дэнэ уша. Йапон милитарист-шамы-чын планышт почэш; Цен-тральнэ дэн Йужно Кита-йыште сар ышташлан тў-нбаштэ ик кугу тэныз портлан, адак торговый промышленность дэн фи-нансэ центрлан шотлалтшэ Шанхай ола вэгэрыш пункт лийшаш.

Шанхайысэ хлопчатэ бу-мажнэ промышленностьш- (мучашыжэ 4-шэ могы-рышто)

Испан граждан сар фронтлаштэ

Восточно (Арагон) фронт

6 сәнтәбрьшә республиканец-шамыч Пуэбло дэ Альбортон кўишака вэр йыр улшо чыла курыкан вэрим налыныт.

Вэрхний Арагоний сәктөрүшә республикан войска Ибра Басалте улшо мәтәжнә позицийиш 400 метр коклаш мийен шуын. Мәтәжник-шамыч фортопикационно пашаштым кудалтәныт да чакәныт. Бәлчигә районшә республиканец-шамыч 27 пулемотым, артиллерий батәрейым да 2 тужем винтовкым авырән налыныт.

Центральнэ фронт

6 сәнтәбрьшә республикан бронепойезд Наваль-пәрәль да Пинарес лишнә (Мадрид дөч сәверозападышә) улшо мәтәжнә по-

зицийиш атакым ыштәныт. Мәтәжнә коклашә колышо да сусыргышо лийиш.

Сәвэрнэ фронт

8 сәнтәбрьшә тушман Барро Руэрго Орнәрия, Турбина дән Абандамәс вәлкә пәш талә атакым ыштән. Атакым чыла вәрәт чактарымә. Тушман Лино дән Турбина районшә гына лийиш кўрлын кәртәш.

Мәтәжнә авиаций 9 кана республикан позицийиш бомбым кышкән. Италия танк атакә годым пәш активнә участвоватләнәт.

Йужно фронт

Республикан войска Пәньаройа вәлкә наступатлыным чарнән оғыл. Каберса Масада дән Сьерро да лә Муела секторышә операций поснак кумдан шарлән. (ТАСС).

XXIII Түньамбал Рвэзэ Кэчэ колхоз организацылаштэ

Косолапово. 5-6 сәнтәбрь кәчыләштә колхоз организацылаштә молодож погынымаш дән митинг-шамыч әртәралтыныт. Погынымаш дөч вара шуко организацылаштә рвэзэ колхозник-стахановец-шамыч комсомолш пураш йөдмашым пуәныт.

„Пеләдыш“ колхоз пелән

Лудмо пөрт тўкылымаштә шинча

Шалә йал совет пеләнсә лудмо пөрт (Морко район) ындә пәл ий лийәш тўкылымаштә шинча. Колхоз члән-шамыч газетым, кна-

гам луднәшт, но лудмо пөрт вуйлатышә уә дәнә лудын оғыт кәрт. Морко роно Шалә лудмо пөрт вуйлатышым шогалташ окшовалтә. М. Сәмьонов.

Китай калык вәштарәш Йапонийын саржэ

(М у ч а ш)

то, тамак, шырпә фабрикашә, кочкыш промышләннәшә предпрыйатшә лаштә да тулөч моло вәрәт ик миллион нарэ пашазә шотлалтәш. Олашә торговльо дән финансә предпрыйатшә утларакшым иностранны капитал кидыштә. Эвончычак Англий дән США кидыштә улшт. Йапон шкә капиталжым утларакшә хлопчато-бумажнә промышләннәшым пыштән.

Шанхайсә торгово-промышләннәш дән финансә предпрыйатшә шамычым чыла гайак Мәждународно сәттәльмәнт мамашкә (вәс сәмынжә консуль корпусышто улшо муниципальнә совет вистарымә квартал) чумырмо. Китай властылан подчинятлыдымә да самоуправләннәшым кучышо Мәждународно сәттәльмәнтшә 70 тужем нарэ иностранец шамыч да миллионат пәлә нарэ китаец-шамыч илат. Олан ки-

тай ужашыжә кум районлан—Наньдао, Чапәй да Путунлан шәлалтәш. Тушто 2 миллион утла китаец-шамыч, утларакшә пашазә, рәмәсләннәш, служышо да вәзрак торговец-шамыч илат.

Китай тәрриторийишә войнәшә действийшә шогалдә Йапоний Китайым тужвал түньа дөч пүчкаш, сату вәшталтымашым, ән чотшо, войнәшә снәрәжәннәш шупшыктымашым пынгы-рәмдаш китаец побережәлан блокадым уәртәрән. Йапонийым кызыт кушкыш шогышо финансә вәлылык пызыра. Йапон казначействә элым кагаз окса дәнә ташлыктарымашым мийа. Гәрман пәчатшым шотлымыжә почәш, Йапонийлан Китай дәнә сар ышташыжә кәжнә кәчыв 25 миллион иән кўләш. Сату ак шәрәштмә, забастовко движәнәш шарлымә да кумда массын кәлшыдымыжә дәнә Йапонийишә моткөч

У тунэммә ийлан сайын вәшлиймаштә „куштылго каваләрий“ рәйд йатыр полшыш

1937—1938 тунэммә ийлан школ-шамычын йамдылалтмыштым тәргаш ВЛКСМ ЦК-н уәртәрымә „куштылго каваләрий“ рәйдшә Торйал район комсомол организацә кугу пашам ыштыш. Рәйдим әртәрымаш школ шамычын у тунэммә ийлан организоваңнә йамдылалташымш куку полшышым пуән.

Рәйдшә мө 10 августышто ушнән улына. Тунамак актив кокла гыч рәйдшә 27 йәнгым ушына. Рәйд мучкыжә 69 комсомоләц пашам ыштән.

„Куштылго каваләрий“ роно, йалпом, 1 кыдалаш школым, 6 пәлә кыдалаш школым, 18 тўгалтыш школым тәргән. Тәргымаш почәш, у тунэммә ийлан йамдылалтмаштә шуко ситыдымашым тужвак лүкмо. Йалпо тунәмшә-шамычлан учебникым 25 процентлан вәлә ситарән, нагладнә пособий - шамычым кондән оғыл ыльә.

Тошто - Торйал кыдалаш школ пунм 40 проц. нарэ вәлә йамдылән, тунәкышә-шамычлан 4 пәчәр ок ситә. Масканур дән Кўан-Памаш пәлә кыдалаш школ-шамыч тәкуший рәмонтым пәш варап кодын тўгалыныт. 27 тўгалтыш школ гыч 12 школожә оборудоватлән пытарыдымә улшт ыльә, тыгдә ремонт-шамыч кўлыныт. Школ рәмонтилан йалсовет - шамыч оксам жапыштә колтән шогән оғыт ул, а райфо тидым контролироватлән оғыл. Роно школ-шамычын у тунэммә ийлан йамдылалтмыштым конкретнә, оперативнә вуйлатән оғыл. Роно

вуйлатышә мугырым кўләшын трөбытлымаш лийдымә дәнә, йатыр школ вуйлатышә-шамыч „альә шуна“ манын у тунэммә ийлан йамдылалтмаштә йува-тылыныт.

Рәйд әртәрымә годым тужвак лүкмо ситыдымашым содор корагдаш пижмә дәнә вәлә школ-шамыч йатыр кўрылтыш гыч ләк-тыныт. Рәмонтилан окса кол-тымаш содорәштә.

Педагогический паша гыч вәс пашам куснышо кок йәнгым школ пашам пөртылтымб.

Посна комсомоләц-школ вуйлатышә шамыч у тунэммә ийым организоваңнә вәшлиймаштә образецым ончыктышт. Корьаково пә-

лә кыдалаш школ дирөктор Корольов, Эләмбай пәлә кыдалаш школ дирөктор Бирьуков, тўгалтыш школ вуйлатышә-шамыч — Зәэрәв (Захарәт), Вәдәнкин (Эркан-сола), Ләбәдәв (Кук-нур) шкә школыштым 25-августлан чыла шотдәват йамдылән шуктәныт.

Тунәмшә шамычлан учебник, моло учебнә пособий-шамычымат әрәк ситарән шогышаш вәрч, йоча-шамычлан школ кбргыштә, школ дөч брдыштат чын коммунист воспитаным пашаш вәрч кучәдалына.

ВЛКСМ Торйал райком сәкрәтарь —

Эрский.

Фәльдшәр-акушәр школ тунэммә ийым йамдылалтдә тўгалын

Йошкар-Ола фәльдшәр-акушәр школын у тунэммә ийлан ончылгөч йамдылалт шогыдымыжә у тунэммә ийын пәрвөй кәчыләштыжәк пәш раш койо.

Тунәмшә-шамычлан учебник ок ситә. Общәжитым рәмонтилымо оғыл. Малымә вургәмат ситышын уә. Устәл, тумбочко, моло ар-

вәрат ачалыдә шинчылыт. Школ дирөкцә у тунэммә ийлан жапыштә йамдылалташ тарванымжә лийын оғылат, студент-шамычым тыгай кәлшыдымә условийиш шуктән, Тыгайлаш ок лий. Сайын тунәмшәшлан сай условий кўләш.

Студент.

Ик йәнглык вәрыштә кок йән

Йошкар-Ола музыкальнә-театральнә училищә у тунэммә ийым сайын вәш ыш-лий.

Садланак тунәмшә-шамыч пәш вәлә условийиш-тә улшт. Чумыр училищәланат ик общәжитыә вәлә уло. Ик пүләмшә 12 йән олмәш 24 йән ила. Чылажә 100 тунәмшылан вәр уә.

Туныктышо-шамычым жапыштәк ситарымә оғыл. Баләт дәнә туныктышо ли-

йын оғылат, тидә прәдмәт дәнә испытаннә 7 сәнтәбрьшә ижә лийә.

Школ дән общәжитий рәмонтым жапыштә пытары-мә оғыл. Общәжитийишә кўләш арвәр ок ситә.

Музыкальнә театральнә училищә студент-шамычым условийиштә вәлә, но дирөкций кызытат кўләш мәр-рым ышташ ок шөно.

Потанов М.

Параньга роно куго йән туныктымашым начар вуйлалта

Параньга районшә тунәмдымә дән пагал тунәмшә-шамыч йатыр улшт. Но Параньга роно кугу йән туныктымашым организова-ватлән оғыл. 10 кәчаш курс гөч учитель-шамычым туныктән лүкто, но нуно вәрлашә пашам ыштән

оғыт ул. Тәвә „Вәнерә“ колхозыш-то кугу йән туныктымашым алыат тўгалмә оғыл. Туныктышо Смирнов могай метод дәнә туныктышым ок пәлә. Тудлан методик пол-лышым пушо кетат уә.

Ш. Н Ш.

Григорьев Фәдор — сай бригадир

„У вәр“ колхозын бри-гадиржә (Морко район) Григорьев Фәдор ындә 6-ий бригадирлан пашам ышта. Тудо стаханов дви-жәнным сай организова-лән.

— Мыйн бригадыштә стахановец - шамыч әрәк йәшаралтын шогат, — манәш Григорьев йолташ. Тудын бригадыштә ыштышә Эләм-байева Е., Миканова А., Сәргәйәв В., Софронов Н. паша нормым 100 процент

гыч 220 процент мартә тә-мән шогат.

Григорьев йолташ шкә бригадыштыжә стахановла пашам ышташ туныкта. Колхозник-шамыч „ты-гай бригадир вуйлатымә почәш паша ышташ сай“, маныт.

Г. Сәрафим.

Отв. редактор —

В. В. ЛАЗАРЭВ.